

Teritorijalna agenda i Leipziška povelja

Rezolucija Europskog parlamenta donešena 21. veljače 2008. kao sljedbenik Teritorijalne agende i Leipziške povelje: prema europskom Programu djelovanja za prostorni razvoj i teritorijalnu povezanost (2007/2190 (INI))

Europski parlament,

- uzima u obzir Teritorijalnu agendu Europske Unije (Teritorijalna agenda) i Leipzišku povelju o održivim europskim gradovima (Leipziška povelja), koji su usvojeni na Neformalnom vijeću ministara odgovornih za prostorno planiranje i urbani razvoj održanom u Leipzigu 24. i 25. svibnja 2007., i prvi Program djelovanja za primjenu Teritorijalne agende Europske Unije, usvojen na Neformalnom vijeću ministara odgovornih za prostorno planiranje i razvoj koji je održan u Ponta Delgadi (Azores) 23. i 24. studenog 2007. (prvi Program djelovanja),
 - uzima u obzir Četvrti izvještaj o ekonomskoj i društvenoj povezanosti (koheziji) (COM (2007) 0273) (Četvrti izvještaj povezanosti (koheziji)),
 - uzima u obzir Perspektivu europskog prostornog razvoja, usvojenu na Neformalnom vijeću ministara odgovornih za prostorno planiranje održanom u Potsdamu 11. svibnja 1999.,
 - uzima u obzir rezultate Europske mreže za promatranje prostornog planiranja (ESPON) 2006 programa,
 - uzima u obzir predloženi program ESPON 2013.,
 - uzima u obzir članke 158 i 159 Ugovora o uspostavljanju Europske Zajednice,
 - uzima u obzir pravilo 45 Pravila postupaka,
 - uzima u obzir izvještaj Odbora za regionalni razvoj (A6-0028/2008),
- A. s obzirom da su teritorijalna raznolikost, policentrizam i kompaktni gradovi bitna strukturalna svojstva teritorija Europske Unije,
- B. s obzirom da većina građana Europske Unije živi u gradovima,
- C. s obzirom da sadašnji izazovi za prostorni razvoj u Europskoj Uniji uključuju klimatske promjene, gradsko širenje i zemljišni razvoj, trošenje energije, prometne infrastrukture, demografske promjene, uključujući depopulaciju ruralnih područja i ostalih EU regija, utjecaj proširenja na društvenu, ekonomsku i teritorijalnu povezanost (koheziju) i nejednak regionalni utjecaj globalizacije, uključujući sve veću razliku između bogatih i manje naprednih regija, kao i nejednolik razvoj gradskih i ruralnih područja kombiniran sa strukturalnim promjenama,
- D. s obzirom da su ciljevi navedeni u Teritorijalnoj agendi uspostava policentričnog, uravnoteženog gradskog sustava i stvaranje novog gradsko-ruralnog odnosa, osnivanje inovativnih regionalnih skupina, osiguranje jednakosti pristupa infrastrukturama i znanju, promocija transeuropskog upravljanja rizicima, održiv razvoj, upravljanje s pogledom unaprijed i očuvanje prirodnog i kulturnog nasljeđa,

- E. s obzirom da ciljevi navedeni u Leipziškoj povelji više koriste politiku pristupa integriranog urbanog razvoja stvarajući i osiguravajući visokokvalitetan javni prostor, modernizirajući infrastrukturne mreže i poboljšavajući energetske učinkovitost, promovirajući proaktivnu inovacijske i obrazovne politike i – posebice u siromašnim naseljima – promovirajući održiv, učinkovit i dostupan gradski prijevoz, razvijajući strategije za poboljšanje fizičkog okoliša, jačajući lokalnu ekonomiju i lokalnu politiku tržišta rada, i proaktivnim obrazovanjem i politikom obuke za djecu i mladež,
- F. s obzirom da je prostorno planiranje pravi instrument za usmjeravanje korištenja zemljišta i strukture naselja u zemljama članicama i njihovim regijama i gradovima, i za određivanje životne kvalitete i stvarnih razvojnih mogućnosti,
- G. s obzirom da su, kao dodatak politici povezanosti (kohezijskoj politici) kao instrumentu za strateško upravljanje, potrebne druge mjere da bi se postigli ciljevi Teritorijalne agende i Leipziške povelje, posebice procjene prostornih utjecaja, integrirani pristup i promatranje prostornog planiranja,
- H. s obzirom da, kao dodatak politici povezanosti (kohezijskoj politici), politika ruralnog razvoja ima značajan prostorni utjecaj; s obzirom da nema dostatne integracije ovih dvaju političkih područja, i prema tome postoji potreba za poboljšanim sinergijama koje će otkriti pravi razvojni potencijal i poboljšati atraktivnost i konkurenciju u ruralnim područjima što će pomoći u borbi protiv ruralne depopulacije,
- I. s obzirom da kvaliteta javnog prostora i prirodnog, kulturnog i arhitektonskog okoliša igra važnu ulogu u životnoj kvaliteti ljudi koji žive u gradskim i ruralnim područjima i da su važni čimbenici lokacije,
- J. s obzirom da su kreativnost i inovacija važni resursi u tranziciji prema globaliziranom društvu znanja; s obzirom da je, prema tome, razvoj kreativnog potencijala na licu mjesta ključ uspjeha održivog prostornog i urbanističkog planiranja,
- K. s obzirom da je „Baukultur“ (kultura visokokvalitetnog okoliša), to jest suma kulturnih, ekonomskih, tehnoloških i okolišnih aspekata koji utječu na kvalitetu i postupak planiranja i građenja, bitan dio integriranog urbanog razvoja,
- L. s obzirom da integrirani pristup nagovještava da se razvojni projekt treba sastojati od razumljivog dugoročnog plana koji uključuje ekonomske, društvene i okolišne dimenzije i u potpunosti uključuje ključne partnere u planiranje, izvršenje i ocjenu programa gradskog razvoja,
- M. s obzirom da se integrirani pristup teritorijalnoj dimenziji povezanosti (koheziji) ne sastoji samo od zemljišnog planiranja i akcija i politike gradskog razvoja, zato što je krajnji cilj osiguranje ravnoteže između građana Unije gdje god da su i taj cilj ne može biti ostvaren samo kroz zemljišno planiranje,
 1. smatra da se ciljevi Teritorijalne agende i Leipziške povelje mogu postići samo kroz sveobuhvatnu, višesektorsku, potpunu razvojnu strategiju kako bi se integrirani pristup izvršio,
 2. predlaže, u kontekstu srednjoročne revizije politike povezanosti i promatrajući politiku povezanosti (kohezijsku politiku) nakon 2013., da primjena integriranog pristupa treba biti obvezujući uvjet za programsko

planiranje i odabir projekta pod Strukturnim fondovima; zbog toga poziva donositelje odluka da poduzmu dobrovoljno primjenu novih metoda suradnje,

3. pozdravlja odluku ministara EU-a odgovornih za urbani razvoj, donešenu na neformalnom sastanku u Leipzigu 24. i 25. svibnja 2007., da se uspostavi međuvladina radna stranka, na čelu s Njemačkom, da bi se utvrdile i razjasnile razne teme koje se odnose na primjenu JESSICA inicijative,
4. pozdravlja stvaranje Komisijine međuservisne skupine koja se bavi prijedlozima za primjenu integriranog pristupa i poziva Komisiju da blisko surađuje sa svim društvenim, okolišnim i ekonomskim partnerima i da osigura njihovo sudjelovanje u svim odlukama koje se odnose na teritorijalnu povezanost (koheziju); traži od povjerenstva da izvještava Parlament o napretku rada,
5. poziva na obaziranje posebne pozornosti kod oblikovanja politike povezanosti (kohezije) nakon 2013. na prostorna svojstva i potrebe i na postupanje s regijama koje se zasniva na ovim čimbenicima; preporuča korištenje primjenski-orientiranih alata planiranja, što je spomenuto u Leipziškoj povelji i zasnovano na istraživanju i stalnom promatranju,
6. poziva Komisiju i Vijeće, u kontekstu ocjene politike povezanosti (kohezije), da bolje iskoriste sinergije unutar Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj za razvoj teritorija kao cjeline; preporuča, promatrajući politiku povezanosti poslije 2013., blisku usklađenost između politike povezanosti (kohezijske politike) i politike ruralnog razvoja da bi se poboljšale mogućnosti za unaprijeđenje kvalitete života u ruralnim područjima,
7. napominje da nemaju samo metropolitanske regije inovacijski potencijal, i da su neka udaljena i ruralna područja na čelu postignuća ciljeva Lisabonske strategije; poziva Komisiju da malo bolje pogleda na čimbenike uspjeha ovih područja u odnosu na stvaranje razvojnog modela za male i srednje gradove u ruralnim područjima,
8. naglašava važnost partnerstva i raspodjele funkcija između urbanih i ruralnih područja radi uravnoteženog i održivog razvoja teritorija kao cjeline; poziva gradske i ruralne vlasti da, u suradnji sa svim javnim i privatnim dionicima, identificiraju njihovu zajedničku imovinu i naprave zajedničke regionalne i pod-regionalne razvojne strategije da bi se osigurali bolji uvjeti i kvaliteta života za sve građane Unije; poziva predstojeća predsjedavanja da održe neformalne sastanke ministara odgovornih za teritorijalno planiranje i urbani razvoj da bi se obradili ovi problemi;
9. poziva Komisiju i Vijeće da razmotre Teritorijalnu agendu i Leipzišku povelju kod ocjene općeg proračuna Europske Unije, i da naprave kvalitativne promjene da bi se omogućilo da se teritorijalna povezanost (kohezija) sjedini u politike EU-a; smatra da se trebaju poduzeti zakonske mjere u sljedećih nekoliko godina da bi se to ostvarilo,

10. poziva Vijeće, da pri ocjeni Lisabonske i Göteborgske strategije (Strategija održivog razvoja) na proljetnom sastanku 2008., definira interese teritorijalne i urbane politike kao ciljeve,
11. poziva zemlje članice da poduzmu brzu akciju da bi se postigli ciljevi Teritorijalne agende i primijenila Leipziška povelja,
12. poziva Vijeće i zemlje članice da, u duhu višeslojne vladavine koja uzima u obzir teritorijalnu raznolikost Europske Unije i poštuje načelo supsidijarnosti, u potpunosti uključe lokalne i regionalne vlasti uključujući prekogranične javne vlasti i da, u duhu načela partnerstva, uključe i ekonomske i društvene partnere, važne nevladine organizacije i privatne dionike u programe djelovanja za primjenu Teritorijalne agende i Leipziške povelje, i daju svoju punu potporu ovim nastojanjima; naglašava da ova potreba za suradnjom treba biti gledana pozitivno od strane svih čimbenika zato što je dokazano da je usklađena suradnja učinkovita,
13. podsjeća da pristup informacijama i komunikacijske tehnologije imaju ključnu ulogu u budućoj razvojnoj perspektivi regija, i zato preporuča, kao što je spomenuto u Teritorijalnoj agendi, integriranje infrastrukture kao što su širokopojasni kabeli s novim prometnim i komunikacijskim programima,
14. poziva Komisiju da poduzme sistematsku analizu teritorijalnog utjecaja značajnih ključnih politika EU-a, što je dogovoreno od strane zemalja članica pod akcijskim člankom 2 prvog Programa djelovanja, i također da napravi ocjenu prostornog utjecaja novih zakona; ukazuje na, s tim u vezi, potencijal metoda ocjene razvijenih od strane ESPON-a,
15. potvrđuje da su visokokvalitetno predškolsko i školsko obrazovanje, doživotno učenje, sveučilišta i druge istraživačke institucije od bitnog značaja za budući razvoj gradova i regija,
16. prisjeća se da je Natura 2000 važan instrument za europski prostorni razvoj; inzistira da zahtjevi Nature 2000 budu potpuno primijenjeni i da krajobrazni koridori i mreže otvorenog prostora između zaštićenih područja budu napravljeni tako da se flora može raširiti i da se fauna može slobodno kretati, čuvajući bioraznolikost,
17. poziva na stvaranje politike kreativnih ekonomskih područja i da se uključe u prostorno i urbanističko uređenje sa ciljem stvaranja okvira koristeći dostupne instrumente (politika povezanosti (kohezije), prostorno i urbanističko planiranje) i uzimanje u obzir kvalitete prostora za poboljšanje prilika za kreativnu i inovativnu akciju,
18. smatra da je neophodno, u svjetlu demografskih trendova, poboljšati prilagodljivost gradova i regija, stavljajući prioritet na samorazvoj i promicanje dobrovoljnog rada,
19. naglašava da demografski trendovi vode novim izazovima na tržištu rada, u pristupu društvenim i zdravstvenim uslugama i stanovanju i planiranju uopće; izdvaja da starenje populacije može biti viđeno kao prilika za stvaranje novih radnih mjesta u rastućem tržištu i novih proizvoda i usluga koji unapređuju kvalitetu života starijih ljudi; naglašava da je razvoj takozvane „srebrne ekonomije“ važan na lokalnoj i regionalnoj razini,

20. poziva zemlje članice da na njihovim teritorijima kao stvar principa jamče dostupnost, pravo pristupa i pristupačnost uslugama od općeg interesa da bi se omogućilo stanovništvu u različitim regijama da iskoriste pojedine prilike i potencijal u svojoj regiji; poziva da se obrati posebna pozornost na potrebe ugroženih skupina kao što su invalidi, imigranti, etničke manjine, dugoročno nezaposleni i niskokvalificirani ljudi i posebne potrebe žena; poziva Komisiju da u svojim Smjernicama za primjenu okvirnih pravila o uslugama od općeg interesa i dodjeli javnih ugovora omogući lokalnim vlastima da se više pobrinu za lokalne potrebe i lokalne čimbenike i da poboljšaju njihovu prilagođenost,
21. poziva Komisiju, u svjetlu novih nadležnosti Zajednice za prostorno planiranje prema Lisabonskom ugovoru, da napravi prijedlog o stvaranju EU okvira za ocjenu prostornog utjecaja na razini projekta, uzimajući u obzir rad ESPON-a,
22. naglašava da, poslije stupanja na snagu Lisabonskog ugovora, suradnja i usklađenost između sebe samog i Vijeća i Komisije mora biti poboljšana u kontekstu primjene prvog Programa djelovanja,
23. pozdravlja posebno činjenicu da Lisabonski ugovor proglašava teritorijalnu povezanost (koheziju) uz ekonomsku i društvenu povezanost kao ciljeve sporazuma i osigurava zajedničku zakonsku sposobnost između EU-a i zemalja članica u ovom području; naglašava da Lisabonski ugovor prepoznaje činjenicu da bi se teritorijalni izazovi koji utječu na otoke, planine, granična područja i udaljena i slabo naseljena područja trebali rješavati zato što imaju negativan utjecaj na sveukupnu konkurentnost EU ekonomije; poziva Komisiju da upotpuni prvi Program djelovanja sa specifičnim prijedlozima za EU mjere i inicijative.,
24. naglašava činjenicu da još ne postoji usuglašena definicija teritorijalne povezanosti (kohezije) i zato poziva Komisiju da jasno definira teritorijalnu povezanost (koheziju) i da nabroji ciljeve za teritorijalni razvoj u Europskoj Uniji u nadolazećem Zelenom dokumentu o teritorijalnoj povezanosti (koheziji); očekuje da se najveća važnost dodijeli cilju osiguranja da svi građani, gdje god bili u EU-u, imaju jednake razvojne i pristupne prilike,
25. preporuča daljnji razvoj Europske perspektive prostornog razvoja i poziva na potpuno sudjelovanje novih zemalja članica u ovoj okvirnoj politici,
26. smatra važnim izvršavanje redovne ocjene napretka u primjeni Teritorijalne agende; poziva Vijeće, Komisiju i sve dionike da ocijene ne samo napredak u primjeni pojedinačnih mjera prvog Programa djelovanja, nego i utjecaj ovih mjera i njihov doprinos održivom prostornom razvoju u EU,
27. poziva Vijeće da se složi o jednostavnim, kvantificiranim pokazateljima za promatranje prostornog razvoja u EU-u; poziva da godišnji razvoj zemljišta bude jedan od pokazatelja prostornog razvoja ,
28. naglašava da ovi pokazatelji mogu biti iskorišteni kao ciljevi za vođenje prostornog razvoja; predlaže da Vijeće i Komisija koriste ove pokazatelje

kao mjerilo između zemalja članica i za gradnju baze podataka najboljih iskustava,

29. podržava namjere Vijeća da izradi izvještaj o primjeni prvog Programa djelovanja na svakom neformalnom sastanku Vijeća; predlaže da Vijeće razmotri zajednički program učenja za europski prostorni razvoj o razmjeni iskustava i najbolje prakse između zemalja članica,
30. naglašava važnost poboljšanja usklađenosti između Teritorijalne agende i Leipziške povelje; izražava žaljenje da Vijeće još nije usvojilo Program djelovanja za primjenu ciljeva Leipziške povelje i poziva predstojeća predsjedavanja da isprave ovaj propust, na taj način osiguravajući sistematsko pridržavanje Leipziškoj povelji,
31. pozdravlja inicijativu Slovenskog predsjedavanja da se pripreme i promoviraju mjere za poboljšanje usklađenosti između prostornog i urbanističkog planiranja s ciljem daljnjeg međupovezivanja između ciljeva Teritorijalne agende i Leipziške povelje,
32. osvrće se na zaključke Četvrtog izvještaja povezanosti (kohezijskog izvještaja) u kojem gradovi i gradska područja imaju ulogu centara populacije, ekonomske snage, i inovacije; pozdravlja prijedloge za stvaranje inovativnih regionalnih i gradskih skupina širom unutarnjih i vanjskih granica EU-a,
33. poziva Komisiju i Vijeće, imajući u vidu rad Urbane revizije, da postave mjerila za održivost gradova kao što je navedeno u Leipziškoj povelji, kao što su potrošnja energije, korištenje lokalnog javnog prijevoza kao udio u ukupnom prometnom volumenu i zagađenje stakleničkim plinom po glavi stanovnika,
34. naglašava ključnu ulogu koju gradovi imaju u postizanju ciljeva Lisabonske strategije i tako poziva na holističnu i dobro usklađenu strategiju gradskog razvoja podržanu od strane svih razina vlade kao i od strane privatnog sektora,
35. poziva Komisiju da poveća interes za predmet nekontroliranog gradskog širenja (*urban sprawl*); poziva zemlje članice, u vidu problema krajobrazne podijeljenosti i gubitka zemljišta u zemljama članicama, da provedu učinkovite mjere i strategije za ograničenje razvoja zemljišta,
36. preporuča da zemlje članice dodijele prioritet unutarnjem gradskom razvoju za razliku od vanjskog; drugim riječima, da stave kao prioritet ponovno korištenje ili korištenje za nove svrhe postojećih zgrada, uglavnom kroz održivo upravljanje zemljištem prije građenja na novoj zemlji,
37. pozdravlja naglasak na međupovezanosti načina transporta u Leipziškoj povelji; naglašava važnost integriranog i održivog sustava prometa i važnost uloge koju igraju poboljšane biciklističke i pješačke staze, pogotovo u većim gradovima; poziva Komisiju da istraži učinkovitije mehanizme za podršku lokalnih vlasti u razvijanju strategija za integrirane mreže prometa, pogotovo u manje razvijenim regijama,
38. vjeruje da je, da bi se učinkovito odgovorilo na rastuću potražnju za visokokvalitetnim gradskim životom, neophodno da lokalne vlasti brzo

usklađe tehnička sredstva s EU standardima; vjeruje da sredstva za opskrbu pitkom vodom (npr. poboljšanjem distribucije ili kvalitete vode), ili za pročišćavanje otpadne vode (npr. uništavanjem mreža ili stvaranjem novih) i sva odgovarajuća sredstva trebaju biti usklađena s novim standardom što je prije moguće,

39. izražava žaljenje zbog povećanja društvenih i ekonomskih razlika, posebno u metropolitanskim regijama i gradovima u EU-u, ali i u ruralnim područjima; poziva zemlje članice da riješe ovaj problem s više energije i da ga uzmu u obzir pri planiranju programa financiranih iz Strukturalnih fondova,
40. mišljenja je da gradovi imaju posebnu odgovornost u ispunjavanju EU ciljeva klimatskih promjena zato što su u jedinstvenom položaju da nađu potencijalna rješenja koja će doprinijeti smanjenju globalnog zagađenja stakleničkim plinovima; poziva zemlje članice da uključe klimatsku zaštitu u gradski razvoj kao horizonatalni cilj,
41. naglašava činjenicu da ulaganje u ekološki prihvatljive tehnologije kao što je inovativna prevencija, ublažavanje i mjere prilagođavanja nudi znatne dugoročne poslovne prilike,
42. naglašava da gradska područja pate od učinka klimatskih promjena više kada nedostatak svježih zračnih koridora vodi daljnjem zagrijavanju i većoj koncentraciji zagađenosti,
43. inzistira na povećanju napora za poboljšanje integracije i društvene i teritorijalne povezanosti (kohezije), posebno nadilaženjem manjkavosti u izgrađenom okolišu i poboljšanjem okolišnih uvjeta, i slijedeći uravnoteženu politiku razvoja gradskih područja, stabilizirajući područja s problemima i pružajući atraktivan život, rad i područja za odmor,
44. poziva na bolju integraciju osiromašenih naselja; traži od vlasti zemalja članica da identificiraju upozoravajuće znakove pada u pojedinim područjima i da povećaju napore za primjenu politike društvene integracije da bi se smanjile različitosti i spriječila društvena izoliranost; naglašava važnost uloge koju imaju mala i srednja poduzeća za razvoj ekonomije i teritorijalne konkurentnosti, ne samo u osiromašenim naseljima, nego i u svim gradskim područjima,
45. poziva Komisiju, u kontekstu budućih programa financiranja uključujući Sedmi okvirni program za istraživanje, tehnološki razvoj i demonstracijske aktivnosti, da poveća podršku projektima koji promoviraju razvoj i razmjenu iskustava o održivom urbanističkom upravljanju, promoviranju energetski učinkovitih primjena i tehnologija, rješenju gradskih okolišnih problema i doprinosu gradova u borbi protiv klimatskih promjena,
46. zauzima stav da poboljšanje gradskog identiteta i aktivnog građanstva u gradovima može pridonijeti uspješnoj primjeni Leipziške povelje; poziva Komisiju i zemlje članice da uspostave teritorijalni dijalog da bi se poboljšalo javno sudjelovanje u planiranju za revitalizaciju i razvoj gradskih područja,

47. poziva zemlje članice i njihove regije i gradove da obrate više pozornosti stvaranju kulture visokokvalitetno izgrađenog okoliša („Baukultur“), kao i dostupnosti prihvatljivog i dostupnog stanovanja kao važnih čimbenika za društvenu uključenost i za kvalitetu gradskog života u kontekstu održivog gradskog razvoja, obraćajući posebnu pozornost kvaliteti javnog prostora, posebno u pogledu kvalitete arhitektonskog projektiranja, kao sredstva za poboljšanje života građana EU-a,
48. poziva Vijeće, i posebno Slovensko i Francusko predsjedavanje, da nadograde napredak postignut od strane Njemačkog i Portugalskog predsjedavanja u pogledu teritorijalne povezanosti (kohezije) i da nastave s usvajanjem prijedloga; zauzima stav da, pošto je dosadašnji naglasak bio na gradovima, odnosu između grada i sela, i zemljišnom planiranju, buduće inicijative trebaju obratiti više pozornosti zahtjevima regija sa teritorijalnim nedostacima, kao što su otoci, planine, granična područja i udaljena i slabo naseljena područja,
49. predlaže Predsjedniku da dostavi ovu Rezoluciju Vijeću i Komisiji, kao i Odboru regija.